

SADRŽAJ

KNJIGA I

PREDGOVOR MITHADA R. ĆEMANA, PROF.

UVOD

EMEVIJSKA DINASTIJA

HISTORIJSKI KORIJENI PORODICE BENU UMEJJA

Prvo: Historijski presjek odnosa između emevijske i hašimijske porodice

Drugo: Odnos porodice Benu Umejje prema islamskoj davi

Treće: Emevije koji su primili islam na početku islamske dave

Četvrto: Tazbinske veze između Benu Hašima i Benu Umejje

Nekoliko primjera brakova između porodica Benu Hašim i Benu Umejje

POGLAVLJE I

**MUAVIJA B. EBU SUFJAN, RADIJALLAHU ANHUMA, OD ROĐENJA
DO KRAJA PERIODA PRAVEDNOG HILAFETA**

**PRVA TEMA: IME, PORODIČNA LOZA, NADIMCI, TITULE,
ROĐENJE**

Prvo: Rođenje, ime i fizički izgled Muavije, radijallahu anhu

Drugo: Muavijin otac Ebu Sufjan b. Harb

Treće: Muavijina majka Hind bint Utba b. Rebia, radijallahu anha

Četvrto: Neka Muavijina braća i sestre

Jezid b. Ebu Sufjan, radijallahu anhu

Utba b. Ebu Sufjan

Anbesa b. Ebu Sufjan

Ummu Habiba bint Ebu Sufjan, radijallahu anha

Ummu Hakem bint Ebu Sufjan

Izza bint Ebu Sufjan

Umejma bint Ebu Sufjan

Peto: Muavijine, radijallahu anhu, supruge i djeca

Mejsun bint Buhdul el-Kelbi

Fahita bint Karaza b. Abduamr b. Nevfel b. Abdumenaf

Kunud bint Karaza

Naila bint Ammara el-Kelbija

Šesto: Muavijino, radijallahu anhu, primanje islama i neke njegove
vrline

Vrline Muavije, radijallahu anhu, spomenute u Kur'anu

Vrline Muavije, radijallahu anhu, spomenute u sunnetu

Dova Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za Muaviju

Riječi: "Allah ne zasitio njegov stomak", ukazuju na vrlinu Muavije

Zadovoljstvo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, muslimanskom
mornaricom u kojoj se nalazila Ummu Haram bint Milhan

Prvi u ummetu koji je pokrenuo borbu na moru

Pisar Objave

Sedmo: Muavija, radijallahu anhu, kao prenosilac hadisa
Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

Neki hadisi koje prenosi Muavija, radijallahu anhu

Osmo: Nepouzdana hadisi u kojima se o Muaviji govori u
pohvalnom i pogrdnom kontekstu

Neki hadisi o vrlinama Muavije koji nisu vjerodostojni

Neki hadisi u kojima se o Muaviji govori u kontekstu pokude, a koji nisu vjerodostojni

Uloga porodice Benu Umejja u doba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

Zaključak

DRUGA TEMA: EMEVIJE I MUAVIJA U DOBA EBU BEKRA, OMERA I OSMANA, RADIJALLAHU ANHUM

Prvo: U vrijeme Ebu Bekrovog, radijallahu anhu, hilafeta

Drugo: U vrijeme Omerovog, radijallahu anhu, hilafeta

Početak uspona Muavije, radijallahu anhu

Muavija, radijallahu anhu, kao namjesnik Damaska, Baalbeka i Belkae

Slučaj velike svite s kojom je Muavija, radijallahu anhu, dočekaao Omera, radijallahu anhu

Muavijin, radijallahu anhu, trud na polju džihada u oblasti Šama

Sistem ljetnih i zimskih vojnih pohoda na Bizantiju u vrijeme halife Omera, radijallahu anhu

Osnivanje muslimanske mornarice

Treće: U vrijeme Osmanovog, radijallahu anhu, hilafeta

Osvajački pohodi Habiba b. Mesleme el-Fihrija

Muavijini kopneni vojni pohodi u vrijeme Osmana, radijallahu anhu

Muavija traži dozvolu za pomorski džihad

Pohod na Kipar

Stanovnici Kipra traže mirovni sporazum i predaju se
Abdullah b. Kajs, zapovjednik islamske ratne flote u Šamu

Stanovnici Kipra krše sporazum

Kako Allah žestoko kažnjava narode koji su Mu nepokorni

Muavija, radijallahu anhu, dodjeljuje Ubadi b. Samitu, radijallahu anhu, dužnost podjele ratnog plijena Kipra

Istina o sporu između Ebu Zerra i Muavije, i Osmanov stav o tome

Optuživanje Osmana, radijallahu anhu, da je rođacima davao imetak iz bejtul-mala

Je li Osman postavljao svoje rođake na položaje dajući im prednost u odnosu na druge

Uzroci smutnje koja je dovela do ubistva Osmana, radijallahu anhu

Blagostanje i njegov utjecaj na društvo

Priroda društvenih promjena u vrijeme Osmana, radijallahu anhu

Pojava nove generacije muslimana

Sklonost društva glasinama

Dolazak Osmana na vlast nakon Omera, radijallahu anhuma

Odlazak znamenitih Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem,
ashaba iz Medine

Pojava neznabožačkih pristranosti

Obustavljanje daljnjih osvajačkih pohoda zbog ljudskog faktora ili
zbog prirodnih prepreka

Pogrešno shvatanje da el-vera - pobožnost znači oharamljivanje
halala

Pojava ljudi željnih vlasti i moći

Pojava skupine mrzitelja islama

Precizno planiranje zavjere protiv Osmana, radijallahu anhu

Upotreba huškačkih metoda i sredstava

Uloga Abdullaha b. Sebea u pokretanju smutnje

Stav Muavije b. Ebu Sufjana, radijallahu anhu, o događajima
smutnje

Drugi sastanak

Muavija šalje pismo Osmanu, radijallahu anhu, o slučaju
smutljivaca iz Kufe

Osman, radijallahu anhu, savjetuje se sa svojim namjesnicima o
nastaloj smutnji

Ubistvo Osmana, radijallahu anhu, i stav Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba o tome

**TREĆA TEMA: MUAVIJA B. EBU SUFJAN U VRIJEME VLADARA
VJERNIKA ALIJE B. EBU TALIBA**

Prvo: Razilaženje Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba o načinu na koji treba izvršiti odmazdu za ubistvo Osmana, radijallahu anhu

Drugo: Bitka na Siffinu, 37. h. g., slijed događaja koji su prethodili bitci

Ummu Habiba, Sufjanova kćerka, šalje Muaviji i Šamijanima košulju u kojoj je ubijen Osman

Razlozi zbog kojih je Muavija odbio dati prisegu

Muavija odgovara vladaru vjernika Aliji

Vladar vjernika priprema pohod na Šam

Nakon Bitke kod deve, Alija šalje Muaviji Džerira b. Abdullaha

Alija upućuje vojsku u Šam

Dolazak Muavije na Siffin

Borba za vodu

Primirje i pokušaj postizanja mirovnog sporazuma

Treće: Rasplamsavanje sukoba

Prvi dan

Drugi dan

Noć uoči petka - Lejletul-herir

Poziv na arbitražni sud - et-tahkim

Pogibija Ammara b. Jasira

Odgovor na riječi Muavije: "Ubili su ga oni koji su ga doveli"

Čovjek koji je ubio Ammara b. Jasira, radijallahu anhu

Časno postupanje zaraćenih strana tokom međusobnih borbi

Odnos prema zarobljenicima

Broj poginulih

Alija, radijallahu anhu, pregleda poginule i moli Allaha da im se smiluje

Reakcija Muavije na pokušaj bizantijskog vladara da napadne neke dijelove Šama

Odgovor na potvoru Amra b. Asa u Bitki na Siffinu

Vladar vjernika u povratku sa Siffina prolazi pored mezara

Osmanove ubice željele su borbu do kraja

Alija zabranjuje vrijeđanje Muavije i proklinjanje Šamljana

Četvrto: Et-tahkim - arbitražni sud

Peto: Tekst arbitražnog sporazuma - vesikatut-tahkim

Šesto: Pojašnjenje nevjerodostojnosti poznate priče o slučaju arbitražnog suda

Nepouzdanost svih lanaca prenosilaca kojima je preneseno kazivanje o tahkimu

Prva predaja

Druga predaja

Treća predaja

Unatoč njenom značaju u domenu islamskog vjerovanja i prava, ova predaja nije prenesena vjerodostojnim putem

Postojanje vjerodostojnih predaja suprotnih ovoj

Muavija je priznavao pravo Alije na hilafet

Halifu može legalno smijeniti samo onaj ko ga je izabrao

Nelogičnost spomenutog predanja

Alijine vrline i vrijednosti kao dokaz netačnosti predanja

Netačnost tvrdnje da su Šamljani nakon arbitraže dali prisegu

Muaviji

Pojašnjenje o hadisu u kojem Muavija traži prisegu za sebe

Pitanje kojim se bavio arbitražni sud

Mjesto na kojem se održala arbitraža

Da li je Sa'd b. Ebu Vekkas prisustvovao sastanku dvojice sudaca

Sedmo: Koristi događaja arbitraže za rješavanje sporova između muslimanskih država

Osmo: Stav ehli-sunneta o tim sukobima

Deveto: Promjena odnosa snaga nakon Bitke na Siffinu u korist Muavije

Deseto: Sporazum sa Muavijom, radijallahu anhu

Jedanaesto: Šehidska smrt Alije i reakcija Muavije na vijest o tome

ČETVRTA TEMA: MUAVIJA U VRIJEME HASANA B. ALIJE

Legitimitet Hasana b. Alije

Liderske sposobnosti Hasana i njegova procjena vlastite pozicije

Iskusni zapovjednici u Hasanovim redovima

Hasanovo poznavanje mentaliteta Iračana i svojih sposobnosti

Muavija i Amr b. As procjenjuju Hasanove snage

Prvo: Najvažnije etape pomirenja

Drugo: Najvažniji razlozi sporazuma

Preferiranje onoga što je u Allaha i želja za dobrobiti ummeta

Dova koju je za Hasana uputio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem

Sprečavanje prolijevanja muslimanske krvi

Nastojanje da se očuva jedinstvo ummeta

Ubistvo vladara vjernika Alije

Ličnost Muavije, radijallahu anhu

Nestabilnost u redovima vojske Iraka i Kufe

Snaga Muavijine vojske

Treće: Uvjeti sporazuma o pomirenju

Postupanje po Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i pravovjernih halifa

Finansijski uvjeti

Opća amnestija

O načinu biranja halife nakon Muavije

Četvrto: Rezultati pomirenja

POGLAVLJE II

DAVANJE PRISEGE MUAVIJI, RADIJALLAHU ANHU, NJEGOVE NAJVAŽNIJE OSOBINE I SISTEM VLADAVINE

PRVA TEMA: DAVANJE PRISEGE MUAVIJI, NJEGOVA NAJVAŽNIJA SVOJSTVA I POHVALE UČENJAKA

Prvo: Davanje prisege Muaviji

Kraj pravovjernog hilafeta

Da li je Muavija jedan od dvanaest halifa

Drugo: Najvažnije osobine Muavije, radijallahu anhu

Znanje i razumijevanje

Blagost i opraštanje

Mudrost i domišljatost

Izvanredna inteligencija

Misver b. Mahrema i njegova kritika upućena Muaviji

Sabit b. Kajs b. Hatim el-Ensari

Ahnef b. Kajs

Ebu Katada el-Ensari

Poniznost i pobožnost Muavije

Plakanje iz bogobožnosti

Treće: Pohvale koje su učenjaci izrekli o Muaviji

Omer b. Hattab, radijallahu anhu

Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu

Abdullah b. Omer, radijallahu anhu

Abdullah b. Abbas, radijallahu anhu

Sa'd b. Ebu Vekkas, radijallahu anhu

Ebu Hurejra, radijallahu anhu

Ebu Derda, radijallahu anhu

Se'id b. Musejjib

Abdullah b. Mubarek

Omer b. Abdulaziz

Muhammed b. Abdullah b. Ammar el-Musuli

Ahmed b. Hanbel

Rebi' b. Nafi' el-Halebi

Ibn Ebu Izz el-Hanefi

Kadi Ebu Bekr b. Arebi el-Maliki

Ibn Tejmijja

Zehebi

Hafiz Ebu Fida Ismail b. Kesir

Ibn Haldun

**DRUGA TEMA: ODNOS IZMEĐU NARODA I MUAVIJE,
RADIJALLAHU ANHU, KAO VLADARA DRŽAVE**

Prvo: Obaveze vladara

Drugo: Obaveze i dužnosti ummeta prema halifi

Treće: Glavni grad emevijske države i hadisi o vrijednosti Šama

Četvrto: Donosioci rješenja i odluka u doba Muavijine vladavine

Mišljenje učenjaka o osobama koje su sačinjavale vijeće
donosilaca odluka i rješenja

Ulul-emri

Ulema - učenjaci

Ehlul-ihthijar - birači

Ehlul-idžtihad, mudžtehidi

Ehlus-šura - članovi konsultativnog vijeća

Ehlus-ševke - posjednici snage

Ehlul-re'ji vet-tedbiri - oni koji se odlikuju rasuđivanjem i
planiranjem

Peto: Šura - savjetodavno vijeće u doba Muavije

Šesto: Sloboda izražavanja u vrijeme Muavije

Ebu Muslim el-Havlani

Ferezdekova satirična poezija o Muaviji

Ummu Sinan, kćerka Hajseme, razgovara s Muavijom

POGLAVLJE III

UNUTRAŠNJA POLITIKA MUAVIJE, RADIJALLAHU ANHU

**PRVA TEMA: DOBROČINSTVO PREMA UGLEDNIM ČLANOVIMA
ZAJEDNICE, POSEBNO PREMA POSLANIKOVIM ASHABIMA,
NJIHOVOJ DJECI, NAROČITO PREMA ČLANOVIMA PORODICE
BENU HAŠIM**

Prvo: Odnos između Muavije i Hasana b. Alije nakon izmirenja

Drugo: Lijep odnos Muavije prema Hasanu, Husejnu i Abdullahu b.
Zubejru

Treće: Abdullah b. Abbas i Muavija, radijallahu anhuma

Četvrto: Da li je Muavija tražio da se sa minbera vrijeđa Alija

Peto: Smrt Hasana b. Alije

Šesto: Stav Muavije o Osmanovim ubicama

Sedmo: Ubistvo Hudžra b. Adija

Faza verbalnog otpora, od 41. h. g. do 50. h. g.

Faza otpora praktičnim djelovanjem

Muavijina presuda Hudžru i njegovim pristalicama

Stav Aiše o ubistvu Hudžra

Muavijino kajanje zbog ubistva Hudžra

Stav Malika b. Hubejra es-Sukunija

Poezija kojom je oplakan Hudžr

DRUGA TEMA: MUAVIJA LIČNO OBAVLJA POSLOVE I RADU NA POVEĆANJU SIGURNOSTI U HILAFETU

Prvo: Muavija lično obavlja određene dužnosti

Muavijine dnevne sjednice

Glavni Muavijini divani - odjeli, sektori

Divanur-resail - odjel za dokumente

Divanul-hatem - sektor pečata

Divanul-berid - sektor pošte

Nizamul-ketebe - sistem pisara

Drugo: Revnost Muavije u širenju sigurnosti u hilafetu

El-hadžib - vratar, portir, komornik

El-hares - straža, garda

Eš-šurta - policija, čuvari javnog reda

Adekvatan odabir službenika i pomoćnika

Pridobijanje podrške i jačanje jedinstva materijalnim podsticajima

Politika strogosti i popustljivosti

Djelovanje na ostvarenju obostrane koristi

Izgradnja pozitivne slike o sebi

Obavještajna služba

Informiranost o korespondenciji između Husejna i Iračana

Slučaj Misvera b. Mahreme

Priča o muslimanu koji je bio zarobljenik na bizantijskom dvoru

Stavljanje pod nadzor određenih pristalica Alije u Kufi

Briga o stalnom jačanju islamske vojske

Stvaranje ravnoteže u političkom utjecaju plemena

Muavijina politika u pogledu članova porodice Benu Umejja

**TREĆA TEMA: MUAVIJIN DRUŠTVENI ŽIVOT I INTERESOVANJE ZA
NAUČNI NAPREDAK**

Prvo: Muavijin društveni život

Muavija i Amr b. As

Muavija smiruje dvojicu zavađenih na svom sijelu

Muavija podstaknut da pomaže vjernicima

"Ovaj mi smrt navješćuje"

Muavijin savjet pjesniku iz porodice Benu Umejja

"Nemoj govoriti da ti je kuća u Basri, nego reci da je Basra u tvojoj kući"

Jelo će mu naštetiti

"Zar primjećuješ dlaku u mom zalogaju?"

"Ne razgovaraš sa plaštom, nego sa čovjekom"

"Kćeri, on je tvoj suprug!"

Da li je utemeljena tvrdnja da je Muavija kazao: "Svaki častan čovjek voli pjesmu"

Vraćanje Aišinih dugova

Nastojanje da pomogne ljudima

Žalost zbog smrti dobrih i pobožnih ljudi

Posvećenost brizi o džamijama i snabdijevanju vodom

Utrke konja u vrijeme Muavije

Hranjenje hadžija i postača

"Allah je moćniji od tebe!"

Drugo: Interesovanje za naučni napredak

Posvećenost proučavanju historije

Posvećenost poeziji i arapskom jeziku

Posvećenost izučavanju praktičnih znanja

ČETVRTA TEMA: SEKTA HARIDŽIJA U DOBA MUAVIJE

Prvi temelj: Halifa može biti svaki musliman

Drugi temelj: Obaveza oružanog ustanka protiv nepravednog vladara

Prvo: Haridžijske aktivnosti u Kufi

Pokret Fevre b. Nevfela el-Ešdžeija

Pokret Mustevrida b. Ullefe et-Temimija

Pokret Hajjana b. Zabjana es-Sulemija

Drugo: Pobune haridžija na području Basre

Pokret Jezida el-Bahilija i Sehma el-Hudžejmija

Pobuna Kurejba el-Ezdija i Zehhafa et-Taija

Kazivanje o Urvi b. Udejju el-Haridžiju

Pobuna Mirdasa b. Udejja

Treće: Najvažnije lekcije, pouke i koristi

Četvrto: Primjeri poezije haridžija u doba Muavije

Muaz b. Džuvejn b. Husajn u zatvoru Mugire b. Šu'be spjevao je:

Čovjek iz plemena Benu Tejmullah b. Sa'leba

PETA TEMA: FINANSIJSKI SISTEM U VRIJEME MUAVIJINE VLADAVINE

Prvo: Izvori iz kojih se punila državna blagajna

Zekat

Džizja, glavarina

Harač

El-ušur – desetina

Es-savafi – napušteno poljoprivredno zemljište

Petina fej'a – ratnog plijena

Drugo: Opći rashodi

Trošenje u vojne svrhe

Plate vojnicima

Troškovi za vojnu proizvodnju

Troškovi administracije

Trošenje zekata

Trošenje ratnog plijena

Trošenje desetine – el-ušura

Izdaci društvene skrbi

Treće: Briga države o poljoprivredi

Četvrto: Briga emevijske države za unutrašnju i vanjsku trgovinu

Peto: Zanati i proizvodnja

Šesto: Osvrt na optužbe o trošenju imetka u vrijeme Muavije

Optužba za pretjerivanje u porezu u nekim oblastima i preferiranje nekih ljudi u davanju imetka iz državne blagajne

Optužba da je predao Egipat Amru b. Asu kao danak za njegovu podršku u borbi protiv Alije b. Ebu Taliba

Optužba da je poklonio Hasanu b. Aliji prinose harača u Darabdžerdu

Optužba za diskriminiranje u darivanju imetka iz državne blagajne

Optužba da je rasipao imetak kako bi pridobio pristalice

Raskošan život Emevija

ŠESTA TEMA: SUDSTVO U VRIJEME MUAVIJE I EMEVIJSKE DINASTIJE

Prvo: Veza između pravednih halifa i emevijskog hilafeta

Drugo: Halife prestaju obnašati dužnost sudije

Treće: Naknade sudija

Četvrto: Evidentiranje sudskih presuda uz potpis svjedoka

Peto: Pomoćnici sudija

Šesto: Kontrola i provjera

Sedmo: Izvori sudskih presuda u doba Emevija

Osmo: Specijaliziranost sudije i specijalizacija sudstva

Deveto: Sudije i različite dužnosti

Deseto: Imena znamenitih sudija u vrijeme Muavije

Sudije Damaska

Sudije Medine

Sudije Basre

Sudije Kufe

Sudije Egipta

Jedanaesto: Karakteristike sudstva u doba Muavije i dinastije Emevija

Dvanaesto: Savjet o sudstvu koji je Omer b. Hattab uputio Muaviji

SEDMA TEMA: POLICIJA U VRIJEME MUAVIJE

Prvo: Policija u Iraku

Drugo: Policija u ostalim pokrajinama

Treće: Dužnosti policije

Osiguranje bezbjednosti halife i namjesnika

Kažnjavanje prijestupnika

Izvršavanje šerijatskih kazni

Četvrto: Druge institucije i oružane snage koje su bile vezane za policiju

El-hares – straža ili garda

Garda sastavljena od nearapa

El-urefa' – starješine ili pomoćnici namjesnika

Sahibul-istihradž – isljednik za ukradeni imetak

Džihazul-hisbe – kontrolni, inspekcijski aparat

Nizamul-murakaba – sistem praćenja

Ed-derek – žandarmerija

OSMA TEMA: NAMJESNICI I ADMINISTRACIJA U VRIJEME MUAVIJE

Prvo: Basra i njeni najpoznatiji namjesnici u doba Muavije

Busr b. Erta

Abdullah b. Amir, namjesnik od 41. do 44. h. g.

Zijad b. Ebih, namjesnik od 45. do 53. h. g.

Porijeklo

Pomirenje između Zijada i Muavije

Muavija smatra da je Zijad sin njegovog oca Ebu Sufjana

Čuveni govor koji je Zijad održao u Basri, poznat kao hutbetul-beta

Zijad traži podršku Poslanikovih ashaba

Zijadova politika upravljanja Irakom

Semura b. Džundub

Abdullah b. Amr b. Gejlan es-Sekafi

Ubejdullah b. Zijad

Drugo: Kufa i najpoznatiji namjesnici

Mugira b. Šu'be

Zijad b. Ebih kao namjesnik Kufe

Abdullah b. Halid b. Usejd

Dahhak b. Kajs el-Fihri

Abdurrahman b. Abdullah es-Sekafi

Nu'man b. Bešir el-Ensari

Treće: Medina Munevvera

Namjesnici Medine u doba vladavine Muavije

Mervan b. Hakem, prvi put od 42. do 49. h. g.

Se'id b. As, od 49. do 54. h. g.

Mervan b. Hakem, drugi put od 54. do 57. h. g.

Velid b. Utba b. Ebu Sufjan, 57. h. g.

Smrt Ebu Hurejre u Medini 58. ili 59. godine po Hidžri

Četvrto: Meka i njeni najznačajniji namjesnici u vrijeme Muavije

Namjesnik Halid b. As b. Hišam, radijallahu anhu

Peto: Namjesnici Taifa u vrijeme Muavije

Šesto: Egipat – Misr

Amr b. As, radijallahu anhu

Oporuka Amra b. Asa na samrti

Abdullah b. Amr b. As, radijallahu anhu

Utba b. Ebu Sufjan

Ukba b. Amir el-Džuheni, od 45. do 47. h. g.

Meslema b. Muhalled el-Ensari, od 47. do 62. h. g.

POGLAVLJE IV

OSVAJANJA U DOBA VLADAVINE MUAVIJE, RADIJALLAHU ANHU

UVOD

PRVA TEMA: BORBA NA ALLAHOVOM PUTU PROTIV BIZANTIJE

Prvo: Muavijina usredotočenost na Konstantinopol

Drugo: Muavijino strateško planiranje zauzimanja Konstantinopola

Posvećivanje pažnje brodogradnji u Egiptu i Šamu

Jačanje i utvrđivanje gradova na obalama Šama i Egipta

Osvajanje ostrva u istočnom Mediteranu

Podizanje utvrda na graničnoj liniji u sjevernom dijelu Šama

Treće: Prva opsada Konstantinopola

Četvrto: Smrt Ebu Ejjuba el-Ensarija tokom opsade
Konstantinopola

Peto: Druga opsada Konstantinopola

Šesto: Mirnodopski odnosi između dvije države

Korespondencija

Razmjena iskustava

Utjecaj islamske tolerancije na Bizantince

Kodeksi diplomatskih misija

Sedmo: Skupina poznata pod nazivom "džuradžumi"

Osmo: Ebu Muslim el-Havlani, jedan od boraca na tlu Bizantije

DRUGA TEMA: OSVAJANJE SJEVERNE AFRIKE U VRIJEME MUAVIJE

Prvo: Pohod Muavije b. Hudejdža

Drugo: Ukba b. Nafi' u osvajanju Afrike

Treće: Izgradnja grada Kajrevana

Specifičnosti geografskog položaja Kajrevana

Kajrevan, centar islamske civilizacije u Magribu

Četvrto: Smjenjivanje Ukbe b. Nafi'a s dužnosti afričkog namjesnika i postavljanje Ebu Muhadžira Dinara na njegovo mjesto 55. h. g.

Peto: Osvajanja Ebu Muhadžira Dinara, od 55. do 62. h. g.

Bitka Tilmisan

Kusejla prima islam

Šesto: Ukba b. Nafi' po drugi put u Africi

Borba na Allahovom putu Ukbe b. Nafi'a od Kajrevana do

Atlantskog okeana

Utjecaj bitke Tehuda na muslimane

Šehidska smrt Ukbe b. Nafi'a i Ebu Muhadžira

TREĆA TEMA: MUAVIJINA OSVAJANJA NA ISTOKU ISLAMSKE DRŽAVE

Prvo: Osvajanje Horasana, Sidžistana i Transoksanije

Drugo: Postavljanje Hakema b. Amra el-Gifarija

Treće: Ubejdullah b. Zijad

Četvrto: Se'id b. Osman b. Affan, 56. h. g.

Peto: Selm b. Zijad i njegova osvajanja

Šesto: Osvajanje Sinda u vrijeme Muavije b. Ebu Sufjana

ČETVRTA TEMA: NAJVAŽNIJE LEKCIJE I POUKE IZ OSVAJAČKIH POHODA KOJE JE PODUZEO MUAVIJA

Prvo: Utjecaj ajeta i hadisa na borce na Allahovom putu

Drugo: Neke od Allahovih zakonitosti koje primjećujemo u

Muavijinim osvajanjima

Allahov zakon o jedinstvu i slozi

Zakon poduzimanja uzroka

Zakon akcije i reakcije

Zakon iskušenja

Allahov zakon o nasilju i nasilnicima

Allahov zakon o onima koji se odaju raskoši

Allahov zakon o tagutima – bezbožnicima i tiranima

Zakon postepenosti

Allahov zakon o grijesima i ružnim djelima

Allahov zakon o mijenjanju stanja kod ljudi

Treće: Muavijino strateško planiranje osvajanja

Četvrto: Uloga savjetodavnog tijela u upravljanju pokretom islamskih osvajanja

Peto: Centraliziranost upravljanja u vrijeme Muavije

Šesto: Zastave i bajraci

Sedmo: Muavijina posvećenost prikupljanju obavještajnih podataka i odjelu korespondencije

Osmo: Muavijina posvećenost utvrđivanju kopnenih granica

Deveto: Muavijina posvećenost izgradnji morske flote i zaštiti granica na moru

Deseto: Muavijina posvećenost odsjeku vojske i državnim darovima

Jedanaesto: Naučni, ekonomski i društveni utjecaj osvajanja u vrijeme Muavije

Dvanaesto: Kerameti boraca na Allahovom putu u vrijeme Muavije

Trinaesto: Podjela ratnog plijena Hakema b. Amra iz bitke Džebelul-Ešel u Horasanu

Četrnaesto: Šehidska smrt Sile b. Ešjema i njegovog sina u Sidžistanu 62. h. g.

PETA TEMA: UZIMANJE PRISEGE ZA JEZIDA I SMRT MUAVIJE

Prvo: Rađanje ideje o uzimanju prisege za Jezida

Drugo: Koraci koje je Muavija poduzeo na putu ostvarivanja ideje o davanju prisege Jezidu

Konsultacije

Populariziranje ideje

Stanovnici Šama prihvataju ideju

Dolazak delegacija radi davanje prisege Jezidu

Zahtijevanje od stanovnika Medine da polože prisegu

Abdullah b. Omer sastaje se sa Muavijom

Abdurahman b. Ebu Bekr sastaje se sa Muavijom

Abdullah b. Zubejr sastaje se sa Muavijom

Husejn b. Alija sastaje se sa Muavijom

Treće: O godini u kojoj je Jezid imenovan za nasljednika halife

Četvrto: Smrt Abdurahmana, sina Halida b. Velida

Peto: Razlozi Muavijinog postavljenja Jezida za svog nasljednika

Očuvanje jedinstva zajednice muslimana

Moć plemenske pristranosti

Muavijina ljubav prema sinu i uvjerenje da je sposoban za dužnost halife

Šesto: Kritike koje su upućene Muaviji u vezi sa davanjem prisege Jezidu

Sažetak o načinu stupanja na vlast prvih pravednih halifa

Prisega Ebu Bekru, radijallahu anhu

Odluke koje su donesene u sekifi – dvorištu Benu Sa'ida

Prisega Omeru b. Hattabu, radijallahu anhu

Prisega Osmanu b. Affanu, radijallahu anhu

Prisega Aliji, radijallahu anhu

Prisega Hasanu b. Aliji, radijallahu anhu

Prisega Muaviji, radijallahu anhu

Kritike na račun uvođenja vilajetul-ahda – određivanja nasljednika halife

Sedmo: Posljednji dani Muavije

Oporuka koju je Muavija ostavio Jezidu

Značaj Hidžaza

Značaj Iraka

Značaj Šama

Posljednji govor koji je održao Muavija, njegova bolest i smrt

Godina u kojoj je umro Muavija i ko je predvodio njegovu dženazu

Koliko je Muavija imao godina kad je umro

Koliko je godina Muavija obnašao dužnost halife

Stihovi u kojima je opjevana smrt Muavije

Riječi Abdullaha b. Abbasa o smrti Muavije

Tekst ugraviran na Muavijin pečat

Traženje berićeta u onom što je ostalo iza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

Traženje berićeta onim što je ostalo iza dobrih i pobožnih ljudi

KNJIGA II

POGLAVLJE V

VLADAVINA JEZIDA B. MUAVIJE

**PRVA TEMA: IME, LOZA, NADIMAK, ODRASTANJE, ŽIVOT I
PREUZIMANJE HILAFETA**

Prvo: Ime, loza, nadimak

Drugo: Rođenje i odrastanje Jezida b. Muavije

Treće: Jezidove supruge i djeca

Ummu Hašim bint Ebu Sufjan b. Utbe b. Rebia b. Abdušems

Ummu Kulsum bint Abdullah b. Amir

Četvrto: Najvažnija postignuća Jezida u vrijeme njegovog oca –
pohod na Konstantinopolj

Peto: Najvažnije osobine Jezida b. Muavije

Snaga i hrabrost

Elokventnost i poezija

Darežljivost

Izgled Jezida b. Muavije

Šesto: Davanje prisege Jezidu

Stav ehli-sunneta vel-džemata o prisegi koja je data Jezidu b.

Muaviji

**DRUGA TEMA: HUSEJN B. ALIJA, RADIJALLAHU ANHU, I
DOGAĐAJI VEZANI ZA NJEGOV ODLAZAK U IRAK**

Prvo: Ime, porodična loza i djelimičan prikaz Husejnovih vrlina

Drugo: Razlozi koji su doveli do Husejnovog, radijallahu anhu, odlaska u Irak i fetva na kojoj je temeljio svoj postupak Allahova, džellešanuhu, odredba

Uvjerenje da je islamski koncept vladavine koji se temelji na principu šure zamijenjen porodičnom monarhijom

Treće: Odlučnost Husejna, radijallahu anhu, da se uputi u Kufu, savjeti koje su mu dali ashabi i tabiini

Husejnova, radijallahu anhu, čvrsta odluka da otputuje u Kufu

Stav ashaba i tabiina o Husejnovom, radijallahu anhu, odlasku u Irak

- a) Muhammed b. Hanefija
- b) Abdullah b. Abbas
- c) Abdullah b. Omer
- d) Abdullah b. Zubejr

Četvrto: Jezidova reakcija na dešavanja u Kufi

Peto: Mjere koje je poduzeo Ubejdullah b. Zijad kako bi završio sa Muslimom b. Akilom i njegovim pristalicama

Prodiranje u redove pristalica Muslima b. Akila

Hapšenje Hanija b. Urve

Kako je Ibn Zijad uspješno spriječio eskalaciju stanja

Hapšenje i ubistvo Muslima b. Akila

Ubistvo Hanija b. Urve

Šesto: Husejn, radijallahu anhu, prima vijest o ubistvu Muslima b. Akila i susreće se sa izvidnicama Ibn Zijadovih odreda

Ibn Zijad poduzima sigurnosne mjere

Husejn, radijallahu anhu, daje dozvolu svima koji su putovali s njim da se vrate

Hurr b. Jezid et-Temimi izlazi s prethodnicom vojske iz Kufe

Susret i pregovori sa Omerom b. Sa'dom

Sedmo: Odlučujuća bitka i šehidska smrt Husejna, radijallahu anhu, i onih koji su bili s njim

Osmo: Predivni primjeri podrške Husejnu, radijallahu anhu

Velid b. Utba b. Ebu Sufjan

Nu'man b. Bešir

Hurr b. Jezid

Nevar bint Malik Hadremijja

Deveto: Stav Jezida prema ubistvu Husejna, radijallahu anhu, i odnos prema njegovoj porodici

Deseto: Povratak Husejnove, radijallahu anhu, porodice u Medinu

Jedanaesto: Ko je kriv za ubistvo Husejna, radijallahu anhu

Sami stanovnici Kufe koji su ga pozvali

Ubejdullah b. Zijad, namjesnik

Omer b. Sa'd b. Ebu Vekkas, zapovjednik vojske Kufe

Jezid b. Muavija

Trinaesto: Mitovi i legende ispletene o ubistvu Husejna, radijallahu anhu

Četrnaesto: Neki stihovi u kojima je oplakan Husejn, radijallahu anhu

TREĆA TEMA: NAJVAŽNIJE LEKCIJE I POUKE

Prvo: Dan Ašure

Otkad je plakanje postalo da'va?

Sabur – strpljivost

Očekivanje nagrade za nevolju i njeno strpljivo podnošenje

Učenje dova i zikrova

Izbjegavanje svega što izaziva srdžbu Uzvišenog Allaha

Olakšavanje sebi prisjećanjem na smrt Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

Na nedaću gledati s pozitivne strane

Imati na umu da je sve što nam se dešava unaprijed određeno

Mišljenje Ibn Tejmije i Ibn Kesira o onome što šijje rade na dan Ašure

Oni za koje je Ašura praznik radosti

Uputa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u pogledu Ašure

Drugo: Šta se desilo s glavom Husejna, radijallahu anhu

Treće: Svetost mauzoleja imama i vrijednost hodočašća grobu
Husejna, radijallahu anhu, kod šiija

Prvi tekst

Drugi tekst - obredi hodočašća Husejnu

Svetost Kerbele

Islamska uputa o posjećivanju kabura

Uzimanje kabura za mesdžide

Četvrto: Husejnov odlazak u Kufu na vagi šerijatskih dokaza

Peto: Neki snovi o slučaju Husejna, radijallahu anhu

Šesto: Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, nagovještaj
Husejnovog, radijallahu anhu, ubistva

Sedmo: Allahova, dželle šanuhu, osveta ubicama Husejna,
radijallahu anhu

Osmo: Neprijatelji islama i zloupotreba tragedije na Kerbeli

Deveto: Pogibija Husejna, radijallahu anhu, prekretnica u razvoju
šiizma kao vjerske dogme

Deseto: Husejnove, radijallahu anhu, dove

ČETVRTA TEMA: BITKA EL-HARRA, 63. H. G.

Prvo: Delegacija iz Medine posjećuje Jezida u Damasku

Drugo: Medinska ulema koja se protivila otkazivanju lojalnosti
Jezidu

Abdullah b. Omer, radijallahu anhu

Muhammed b. Hanefija

Nu'man b. Bešir el-Ensari, radijallahu anhu

Abdullah b. Džafer b. Ebu Talib, radijallahu anhu

Se'id b. Musejjib, rahimehullah

Treće: Bitka El-Harra

Jezidov vasijet Muslimu

Muslim b. Ukba el-Murri vrši smotru vojske

Bitka El-Harra – događaji na bojnopolju

Završetak bitke

Pretjerivanje nekih autora u pogledu broja poginulih civila

Pljačkanje Medine

O navodnim silovanjima žena Medine koja je počinila Jezidova vojska

Uzimanje prisege za Jezida od stanovnika Medine

Smrt Muslima b. Ukbe el-Murrija, 64. h. g.

Kako je Jezid dočekaio vijest o bitki El-Harra

Četvrto: Najvažnije lekcije i pouke

Uzroci poraza stanovnika Medine

Stav uglednih porodica

Vrijedne opaske Ibn Tejmijje

Odnos historičara prema bitki El-Harra

PETA TEMA: POKRET ABDULLAHA B. ZUBEJRA, RADIJALLAHU ANHU, U VRIJEME JEZIDA

Prvo: Razlozi zbog kojih je Ibn Zubejr, radijallahu anhu, odabrao Meku

Drugo: Uzroci Ibn Zubejrovog, radijallahu anhuma, ustanka

Treće: Jezidovi pokušaji da mirnim putem riješi sukob s Ibn Zubejrom, radijallahu anhuma

Prvi Ibn Zubejrov, radijallahu anhu, otvoreni i direktni napad na Jezida

Jezidovi pokušaji da mirnim putem riješi sukob s Ibn Zubejrom, radijallahu anhuma

Srdžba Jezida b. Muavije na Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhuma

Abdullah b. Zubejr, radijallahu anhuma

Delegacija koja prijete Ibn Zubejru, radijallahu anhuma

Četvrto: Jezidovi vojni napori u borbi protiv Ibn Zubejra, radijallahu anhuma

Pohod Amra b. Zubejra

Pohod Husajna b. Numejra, opsada Meke i spaljivanje Kabe

ŠESTA TEMA: SMRT JEZIDA B. MUAVIJE I HILAFET MUAVIJE B. JEZIDA

Prvo: Smrt Jezida b. Muavije

Drugo: Hilafet Muavije b. Jezida

Koliko je trajao hilafet Muavije b. Jezida

Abdikacija Muavije b. Jezida

Koliko je godina imao Muavija b. Jezid kad je umro

Opasna kriza nakon smrti Muavije b. Jezida

POGLAVLJE VI

**PERIOD VLADARA VJERNIKA ABDULLAHA B. ZUBEJRA,
RADIJALLAHU ANHUMA**

**PRVA TEMA: NJEGOVO IME, LOZA, NADIMCI PO DJECI,
ODRASTANJE I PRISEGA**

Prvo: Ime, loza i nadimci po djeci

Drugo: Njegovo rođenje i prisega koju je dao Allahovom Poslaniku,
sallallahu alejhi ve sellem

Treće: Zubejr b. Avvam, Abdullahov otac, radijallahu anhuma

Četvrto: Esmā bint Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhuma,
Abdullahova majka

Tokom Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, hidžre
Dobročinstvo prema majci mušrikinji

Esmāna hrabrost i džihad uz muža i sina

Esmā, radijallahu anha, i Kur'an

Peto: Djeca i supruge Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhuma

Šesto: Abdullah b. Zubejr u doba Ebu Bekra, Omera, Osmana, Alije
i Muavije, radijallahu anhum

Na Jermuku

Abdullah b. Zubejr u doba Omera b. Hattaba, radijallahu anhum

Prepisivanje Kur'ana u vrijeme Osmana, radijallahu anhu

Džihad Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhum, u Sjevernoj Africi

Abdullah b. Zubejr brani Osmana tokom opsade njegove kuće

U Bitki kod deve

Džihad Abdullaha b. Zubejra u vrijeme Muavije, radijallahu anhum

Sedmo: Izgled i osobine Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhuma

Znanje i razumijevanje

Predanost ibadetu i bogobožnost

Hrabrost i odvažnost

Elokventnost i govorništvo

Darežljivost Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhuma

Osmo: Priznavanje Abdullaha b. Zubejra za halifu i davanje prisege

Davanje prisege Ibn Zubejru, radijallahu anhuma, u Hidžazu

Davanje prisege Ibn Zubejru u Iraku

Davanje prisege Ibn Zubejru u Šamu

Stav haridžija u pogledu izbora Abdullaha b. Zubejra za halifu

DRUGA TEMA: USTANAK MERVANA B. HAKEMA PROTIV IBN ZUBEJRA, RADIJALLAHU ANHUMA

Prvo: Njegovo ime, porodična loza i život prije ustanka protiv Ibn Zubejra

Drugo: Obračunavanje sa Ibn Zubejrovim pristalicama u Šamu, sastanak u Džabiji i bitka Merdžu Rahit

Sastanak u Džabiji

Bitka Merdžu Rahit

Treće: Stavljanje Egipta pod emevijsku vlast i nastojanje da povrate vlast nad Irakom i Hidžazom

Četvrto: Postavljenje Abdulmelika na prijestolje i smrt Mervana b. Hakema

TREĆA TEMA: ABDULMELIK B. MERVAN I NJEGOV SUKOB SA ABDULLAHOM B. ZUBEJROM, RADIJALLAHU ANHUMA

Prvo: Sažetak biografije Abdulmelika b. Mervana

Njegovo ime, loza i nadimak po djetetu

Rođenje i lični opis

Učenje vjere, ibadet i pohvale ljudi

Abdulmelikovo poštovanje Allahovog imena

Njegovi zikrovi na putovanjima

Je li tačno da je Abdulmelik b. Mervan ostavio učenje Kur'ana?

"Kako je ovaj mladić uljudan i lijepih manira!"

Savjet koji je Abdulmelik dao učitelju svoje djece

Abdulmelikov stav prema Ibn Zubejru

Drugo: Politički život Abdulmelika b. Mervana prije preuzimanja
dužnosti halife

Treće: Učenjaci koji su podržavali Abdulmelika b. Mervana

Četvrto: Pokret tevvabina – pokajnika i bitka Ajnul-Verde, 65. h. g.

Najvažniji faktori neuspjeha tevvabina

Peto: Pokret Muhtara b. Ebu Ubejda es-Sekafija

Muhtar se sveti ubicama Husejna, radijallahu anhu

Razlozi uspjeha Muhtarovog pokreta u prvoj fazi

Pogibija Muhtara es-Sekafija

Razlozi neuspjeha Muhtarovog pokreta

Veza kejsanija, šiijske podsekte, sa Muhtarom b. Ebu Ubejdom es-Sekafijem

Šesto: Amr b. Se'id b. As el-Ešdek – pobuna i smrt

Uvjeti koje je iznio Amr b. Se'id b. As

Abdumelik vara svog amidžića Amra b. Se'ida b. Asa

Sedmo: Mirovni sporazum Abdumelika b. Mervana sa Bizantincima

Osmo: Zufer b. Haris el-Kilabi

Deveto: Abdumelik b. Mervan preuzima kontrolu nad Irakom

Faktori poraza Mus'aba b. Zubejra

Utjecaj Mus'above pogibije na Abdullaha b. Zubejra, radijallahu anhuma

Mišljenje Abdumelika b. Mervana o Mus'abu b. Zubejru

Poezija u kojoj je opjevana pogibija Mus'aba b. Zubejra

Sekina bint Husejn

**ČETVRTA TEMA: KRAJ VLADARA VJERNIKA ABDULLAHA B.
ZUBEJRA, RADIJALLAHU ANHUMA**

Prvo: Sukobi vojski Abdulmelika b. Mervana i Abdullaha b.

Zubejra, radijallahu anhuma

Pohod emevijskog vojskovođe Hubejša b. Duldže el-Kinija

Pohod Naila b. Kajsa el-Džuzamija

Pohod Urve b. Unejfa

Pohod Abdulmelika b. Harisa b. Hakema

Pohod Tarika b. Amra

Drugo: Kraj Ibn Zubejrovog, radijallahu anhu, hilafeta

Ekonomska izolacija

Postavljanje katapultu na brda oko Meke

Esmā bint Ebu Bekr savjetuje svoga sina

Šehidska smrt Abdullaha b. Zubejra

Dijalog između Esme, radijallahu anha, i Hadžadža b. Jusufa

Ibn Omer o Ibn Zubejru

Ibn Omer daje prisegu Abdulmeliku b. Mervanu

Ibn Omer i Hadžadž

Ibn Omerov odnos prema smutnjama

Koje je ispravno mišljenje o Ibn Zubejru

Rekonstrukcija Kabe u vrijeme Abdullaha b. Zubejra

Treće: Uzroci propasti Ibn Zubejrovog hilafeta

Ibn Zubejr je uzeo Hidžaz kao sjedište hilafeta

Administrativna i finansijska politika koju je vodio Abdullah b. Zubejr

Nije uspio pridobiti iračke prvake, plemenske vođe

Poglavari Hašimija nisu mu dali prisegu, čak su se protivili njegovoj državi

Pretjerivanje njegovog brata Mus'aba u krvoproliću nakon pobjede nad Muhtarom

Zanemarivanje opasnosti od Emevija

Zanemarivanje propagande

Okrutnost prema vlastitom bratu Amru b. Zubejru

Superiornost Ibn Zubejrovih protivnika

Okolnosti u kojima je nastao pokret Abdullaha b. Zubejra

Četvrto: Poezija kojom je opjevana smrt Abdullaha b. Zubejra,
radijallahu anhuma

POGLAVLJE VII

VLADAVINA VLADARA VJERNIKA ABDULMELIKA B. MERVANA

PRVA TEMA: BORBA PROTIV HARIDŽIJA

Prvo: Haridžije ezarike

Muhelleb b. Ebu Sufra el-Ezdi – lični opis i neke njegove izreke

Muhellebov način ratovanja protiv haridžija

Katari b. Fudžaa et-Temimi

Drugo: Haridžije saferije

Imran b. Hattan, haridžijski pjesnik

Faktori neuspjeha haridžijskih pobuna protiv Abdulmelika

DRUGA TEMA: POBUNA ABDURRAHMANA B. EŠ'ASA

Prvo: Džejšut-tavavis pod komandom Abdurrahmana b. Eš'asa u
pohodu na Sidžistan

Drugo: Pobuna Abdurrahmana b. Eš'asa protiv Hadžadža

Odnos Muhelleba b. Ebu Sufre prema ovim dešavanjima

Bitka kod Zavije

Bitka kod Dejrul-Džemadžima i Abdulmelikova spremnost da
žrtvuje Hadžadža

Treće: Stav učenjaka prema pobuni Abdurrahmana b. Eš'asa

Najpoznatiji učenjaci koji su učestvovali u Ibn Eš'asovoj pobuni

Razlozi zbog kojih su učenjaci učestvovali u Ibn Eš'asovoj pobuni

Kršenje islamskih normi i propisa

Nepoštivanje uleme

Učenjaci koji su se protivili ustanku

Stav Hasana el-Basrija prema Ibn Eš'asovoj pobuni

Uzroci neuspjeha Ibn Eš'asove pobune

Posljedice neuspjeha

Neki učenjaci i zarobljenici koje je Hadžadž amnestirao

Ujedinjenje zemlje i gušenje unutrašnjih pobuna

TREĆA TEMA: ADMINISTRATIVNI SISTEM U VRIJEME

ABDULMELIKA B. MERVANA

Najvažniji segmenti administrativnih reformi i unapređenja koje je proveo Abdulmelik b. Mervan

Prvo: Divani

Divanur-resail – divan pisama

Divanul-ata' – divan materijalnih davanja

Divanul-haradž – divan harača

Divanul-hatem – divan pečata

Divanut-tiraz – divan za odjeću

Divanul-berid – divan pošte

Drugo: Arabizacija divana – uzroci i rezultati

Uzroci arabizacije državne administracije

Rezultati arabizacije državne administracije

Treće: Upravljanje pokrajinama u vrijeme halife Abdulmelika b. Mervana

Šam

Uprava Hidžaza, dijelova Arabijskog poluotoka i Jemena

Uprava Iraka i islamskog istoka

Uprava nad Džeziirom Eufrata, Armenijom i Azerbejdžanom

Uprava u Egiptu

Uprava u Africi (Ifrikije)

Četvrto: Opći prikaz administrativne politike halife Abdulmelika b. Mervana

Savjetovanje

Oslanjane na podršku Šamljana

Prava osoba na pravom mjestu

Kontrola rada namjesnika i službenika

Nepotizam i čuvanje međuplemenskog balansa

Tolerancija prema ehlul-kitabijama

Provođenje istraga protiv službenika osumnjičenih za pronevjere i ortakluk s nekima od njih

Dobročinstvo i lijep odnos prema Ibn Eš'asovim pristalicama, pokajnicima od pobune

Iskazivanje poštovanja istaknutim ličnostima u zajednici

Obuzdavanje namjesnika

Suzbijanje hipokrizije i dodvoravanja

Abdulmelikovo poimanje politike

Abdumelik b. Mervan između svojih i podanika Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhuma

Peto: Najvažniji Abdumelikov namjesnik Hadžadž b. Jusuf es-Sekafi

Početak slave

Zehebi o Hadžadžu

Ibn Kesir o Hadžadžu

Fragmenti iz Hadžadžovih hutbi i govora

"Allah je rekao istinu, a pjesnik je pogriješio..."

Hadžadž i beduin

Hadžadžova ženidba kćerkom Abdullaha, sina Džafera b. Ebu Taliba, radijallahu anhu

Hadžadž i pjesnici

Hadžadžov san

Ubistvo Se'ida b. Džubejra

Hadžadžova bolest i smrt

ČETVRTA TEMA: FINANSIJSKI SISTEM U VRIJEME VLADAVINE ABDUMELIKA B. MERVANA

Prvo: Izvori prihoda države

Džizja

Harač

Savafi

Drugo: Opći rashodi

Vojni troškovi

Troškovi vojne proizvodnje

Troškovi administracije

Treće: Razvoj poljoprivredne djelatnosti

Razvoj poljoprivrede u zapadnom dijelu hilafeta

Stagniranje poljoprivrede u istočnom dijelu emevijske države

Znakovi opće stagnacije poljoprivrede

Neki pokušaji da se podstakne razvoj poljoprivrede u istočnim dijelovima

Četvrto: Trgovačka djelatnost

Unutrašnja trgovačka djelatnost

Vanjska trgovina

Trgovačka razmjena sa Bizantijom

Trgovačka razmjena sa zemljama Dalekog istoka

Peto: Najzastupljeniji zanati i proizvodnja u vrijeme Abdulmelika

b. Mervana

Proizvodnja tekstila

Proizvodnja građevinskog materijala

Brodogradnja

Proizvodnja papirusa u Egiptu

Ostala zanimanja i zanati

Šesto: Arabizacija i kovanje novca

Borba protiv falsificiranja kovanica

Sedmo: Građevinarstvo i arhitektura u vrijeme vladavine

Abdulmelika b. Mervana

Izgradnja Vasita

Izgradnja Tunisa

Izgradnja džamije Kubbetus-sahra

PETA TEMA: SUDSKI I POLICIJSKI SISTEM U VRIJEME

ABDULMELIKA B. MERVANA

Prvo: Sudstvo

Najpoznatije kadije u vrijeme vladavine halife Abdulmelika b.
Mervana

Plata kadije

Nadzor rada kadija

Neuplitanje u odluke kadija

Uvažavanje i prihvatanje presuda koje je donio Abdullah b. Zubejr,
radijallahu anhuma

Propisivanje gornje granice iznosa mehra

Divan mezalima

Drugo: Policijska služba – eš-šurta

ŠESTA TEMA: UČENJACI I PJESNICI U DOBA HALIFE ABDULMELIKA B. MERVANA

Prvo: Učenjaci

Kabisa b. Zu'ejb

Ata' b. Ebu Rebah i njegov savjet Abdulmeliku b. Mervanu

Neke poznate izreke Ataa b. Ebu Rebaha

Jezid b. Esamm i njegov odgovor Abdulmeliku

Drugo: Abdulmelik i njegov odnos prema poeziji i pjesnicima

Primjeri poezije emevijskih pjesnika

Ahtal

Ferezdek

Džerir

Er-Rai

POGLAVLJE VIII

ISLAMSKA OSVAJANJA U VRIJEME ABDULMELIKA, VELIDA I SULEJMANA

PRVA TEMA: OSVAJANJA BIZANTIJSKE TERITORIJE

Prvo: Bizantinci prate aktivnosti muslimanske vojske

Drugo: Sulejman b. Abdulmelik i opsada Konstantinopola

Pripremanje za pohod

Ruta kretanja prema Konstantinopolu

Povlačenje muslimanske vojske

Uzroci neuspjeha

Rezultati pohoda

Fragmenti iz Abdulmelikovih govora u kojima je podsticao na borbu protiv Bizantinaca

Meslema b. Abdulmelik

Ebu Muhammed el-Bettal

Ebu Amr Amir b. Šerahil eš-Ša'bi

DRUGA TEMA: OSVAJANJA NA PODRUČJU SJEVERNE AFRIKE I ANDALUZIJE

Prvo: Osvajački pohodi pod vodstvom Hasana b. Nu'mana el-Gassanija

Osvajanje Kartage

Berberi nanose Hasanu poraz

Povratak kršćana u Kartagu

Smrt berberske vračare

Hasanov odnos prema Berberima

Smjena Hasana el-Gassanija s položaja namjesnika Afrike

Drugo: Osvajanja Musaa b. Nusajra

Osvajanje Andaluzije

Ideja o osvajanju Andaluzije

Tarifov izviđački pohod

Iskrcavanje muslimanske vojske u Andaluziju

Bitka kod Gvadalete

Lekcije iz bitke kod Gvadalete

Legenda o spaljivanju lađa

Da li je Tarik b. Zijad zapalio brodove kojima su preplovili moreuz?

Musa b. Nusajr prelazi u Andaluziju

Musa b. Nusajr i Tarik b. Zijad susreću se u Andaluziji

Musa b. Nusajr u Damasku

Smrt Musaa b. Nusajra i Tarika b. Zijada

Andaluzija poslije Musaa b. Nusajra

TREĆA TEMA: OSVAJANJA NA ISTOKU

Prvo: Osvajanja pod vodstvom Muhelleba b. Ebu Sufre

Smrt Muhelleba b. Ebu Sufre

Primjeri Muhellebove darežljivosti

Primjeri Muhellebove dobroćudnosti i blagosti

Primjeri Muhellebove mudrosti

Muhellebova oporuka sinovima na samrti

Sidžistan

Drugo: Osvajanja pod vodstvom Kutejbe b. Muslima

Treće: Najznačajnije etape osvajačkih pohoda koje je poduzeo Kutejba b. Muslim

Ponovno osvajanje Talikana, Saganijana i Taharistana

Osvajanje regije Buhara

Osvajanje Semerkanda

Regije Šaš, Fergana i Kašgar

Osvajanje Kašgara i pohodi na području Kine

Kutejbini naponi na polju islamske da've

Izbor Kutejbinih mudrih riječi

Poezija u kojoj su ga pjesnici pohvalili

Pogibija Kutejbe b. Muslima, 96. h. g.

Čovjek čiji je prst bio draži Kutejbi od hiljadu isukanih sablji

Istok nakon Kutejbe b. Muslima

Četvrto: Muhammed b. Kasim es-Sekafi i osvajanje Sinda

Muhammed b. Kasim postaje zapovjednik graničnog područja

Bitke koje je vodio Muhammed b. Kasim

Pogibija hinduskog kralja Radžaa Dahira

Kraj Muhammeda b. Kasima

Sind nakon Muhammeda b. Kasima

ČETVRTA TEMA: NAJVAŽNIJE LEKCIJE IZ OSVAJAČKIH POTHVATA U DOBA ABDULMELIKA, VELIDA I SULEJMANA

Prvo: Čime su muslimani izvojevali pobjedu

Drugo: Razlozi zbog kojih su stanovnici osvojenih područja primali islam

Internacionalni karakter islama

Tolerantnost i lijep odnos muslimana prema drugima

Uključivanje domaćih kadrova u administrativne poslove na području njihove zemlje

Vjersko stanje u osvojenim zemljama

Treće: Uzroci širenja arapskog jezika među nearapskim narodima u osvojenim zemljama

Domicilno stanovništvo masovno prima islam

Naseljavanje osvojenih zemalja arapskim plemenima

Arabizacija administracije

Superiornost islamske civilizacije

Arapski je bio jezik osvajača i novih vladara

Četvrto: Velika posvećenost očuvanju vojske

Peto: Značaj šure za uspješno vođenje sukoba

Šesto: Čuvanje kopnenih granica

Sedmo: Društveno-ekonomske posljedice osvajanja

**PETA TEMA: O MERVANOVOM ODREĐENJU SVOJIH
NASLJEDNIKA I STAV SE'IDA B. MUSEJJIBA O TOME;
ABDULMELIKOVA OPORUKA DJECI**

Prvo: Mervanovi nasljednici i stav Se'ida b. Musejjiba o tome

Važne pouke iz života Se'ida b. Musejjiba

Udaja njegove kćerke

Vještina tumačenja snova

Izbor izreka Se'ida b. Musejjiba

Uslišanje dove

Smrt Se'ida b. Musejjiba

Drugo: Abdulmelikova oporuka sinovima i smrt

Abdulmelikov savjet sinu Velidu pokazuje njegovu odlučnost

Abdulmelikov savjet ostalim sinovima

Smrt i ukop Abdulmelika b. Mervana

ŠESTA TEMA: VLADAVINA HALIFE VELIDA B. ABDULMELIKA

Prvo: Najvažnija civilizacijsko-kulturna postignuća halife Velida

Proširenje džamije Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

Izgradnja Emevijske džamije u Damasku

Bolnice u vrijeme Velida

Državna pomoć učenjacima, nemoćnima i siromašnima, i uređenje puteva

Drugo: Divanul-mustegillat – divan za upravljanje nepokretnom imovinom koja je pripadala državi

Treće: Velid i odnos prema Kur'anu

Četvrto: Urva b. Zubejr u gostima kod Velida b. Abdulmelika

Peto: Velid zahtijeva od Hadžadža da mu opiše način na koji upravlja pokrajinom

Šesto: Ummu Benin, supruga Velida b. Abdulmelika

Sedmo: Korespondencija između Velida i bizantijskog cara

Osmo: Velidov pokušaj da ustoliči svoga sina Abdulaziza za budućeg halifu

SEDMA TEMA: HILAFET SULEJMANA B. ABDULAZIZA

Prvo: Opći prikaz Sulejmanove politike

Osnovne crte Sulejmanove politike koje je istakao u svom govoru

Drugo: Sulejmanova politika u odabiru namjesnika

Neki segmenti o kojima je Sulejman vodio računa u izboru namjesnika

Treće: Sulejmanova politika prema opozicionim pokretima

Haridžije

Hašimije

Zubejrije

Četvrto: Sulejman b. Abdulmelik i učenjaci

Redža b. Hajva

Sulejman i savjet koji je primio od Ebu Hazima Seleme b. Dinara el-Aredža

Peto: Sulejmanov odnos prema zaslužnima i strpljivost na smrti sina Ejjuba

Plemenit odnos prema zaslužnima

Smrt Sulejmanovog sina Ejjuba

Šesto: Sulejmanov odnos prema jelu, pjesmi i stihovi u kojima je pohvaljen

Sulejman i jelo

Sulejman i pjesma

Primjeri poezije u kojoj je pohvaljen Sulejman b. Abdulmelik

Sedmo: Smrt Sulejmana 99. h. g. i određivanje nasljednika

POGLAVLJE IX

OMER B. ABDULAZIZ

PRVA TEMA: OD ROĐENJA DO HILAFETA

Prvo: Ime, nadimak, nadimak po djetetu, porodica

Otac Omera b. Abdulaziza

Majka Omera b. Abdulaziza

Vrijeme i mjesto rođenja Omera b. Abdulaziza

Obilježeni potomak Emevija

Braća i sestre Omera b. Abdulaziza

Djeca Omera b. Abdulaziza

Supruge Omera b. Abdulaziza

Fizički izgled Omera b. Abdulaziza

Drugo: Faktori koji su utjecali na formiranje ličnosti Omera b.

Abdulaziza

Porodica

Stjecanje znanja i učenje Kur'ana od rane mladosti

Društveni ambijent

Učenje od velikih učenjaka Medine

Treće: Značaj Omera b. Abdulaziza u nauci

Četvrto: Omer b. Abdulaziz za vrijeme vladavine Velida b.

Abdulmelika

Omer b. Abdulaziz kao namjesnik Medine

Savjetodavno vijeće Omera b. Abdulaziza u Medini – vijeće deseterice medinskih učenjaka

Nesretan slučaj u vrijeme namjesnika Omera b. Abdulaziza

Savjet Muzahima Omeru b. Abdulazizu

Omer b. Abdulaziz i Jusuf b. Hadžadž u vrijeme vladavine Velida

Povratak Omera b. Abdulaziza u Damask

Omer b. Abdulaziz savjetuje Velidu da ograniči ovlasti namjesnika i emira u izricanju smrtne kazne

Stav Omera b. Abdulaziza o postupanju sa haridžijama

Velidov pokušaj da imenuje sina za nasljednika i Omerov savjet

Peto: Omer b. Abdulaziz u vrijeme Sulejmana b. Abdulmelika

Uzroci zbog koji je halifa Sulejman uzeo Omera b. Abdulaziza za bliskog saradnika

Utjecaj Omera b. Abdulaziza na niz pozitivnih promjena

Rasprava između Omera i Sulejmana o Abdulmelikovoj oporuci o nasljedstvu

Omer je kritizirao Sulejmana zbog podjele imetka

Omer b. Abdulaziz podsticao je Sulejmana da ispravi nepravde

Dunjalučke blagodati jedna drugu troše

Na Sudnjem danu oni će se sporiti s tobom

Zejd b. Hasan b. Alija sa Sulejmanom

Šesto: Hilafet Omera b. Abdulaziza

Prvi govor Omera b. Abdulaziza i smjernice njegove vladavine

Revnost u primjeni Kur'ana i sunneta

Šura u vrijeme Omera b. Abdulaziza

Pravda u vrijeme Omera b. Abdulaziza

Jednakost

Opće slobode u vrijeme Omera b. Abdulaziza

DRUGA TEMA: NAJVAŽNIJE OSOBINE OMERA I INDIKATORI REFORMISTIČKOG DJELOVANJA

Prvo: Najvažnije osobine Omera b. Abdulaziza

Strah od Allaha

Zuhd – asketizam

Poniznost

Pobožnost

Blagost i praštanje

Strpljivost i zahvalnost

Odlučnost

Pravednost

Skrušenost, posvećenost dovi i uslišanost dove

Drugo: Indikatori reformističkog djelovanja Omera b. Abdulaziza

Neka obnoviteljska djela Omera b. Abdulaziza

Osobine vjerskog obnovitelja i uvjeti koje mora ispunjavati

Koristi i lekcije iz hadisa: "Allah će na početku svakog stoljeća poslati ovom ummetu onoga ko će obnoviti njegovu vjeru"

TREĆA TEMA: POSVEĆENOST OMERA B. ABDULAZIZA ISPRAVNOM VJEROVANJU EHLI-SUNNETA

Prvo: Tevhidul-uluhijje

Dova

Zahvala

Pouzdanje u Allaha

O strahu i nadi

Drugo: Vjerovanje Omera b. Abdulaziza u pogledu Allahovih lijepih imena i savršenih svojstava

Allahova imena su iskonska

Allahova imena moraju se temeljiti na tekstovima Kur'ana i sunneta

Allahova imena ukazuju na Njegovo biće i Njegove attribute

Treće: Vjerovanje Omera b. Abdulaziza u pogledu Allahovih svojstava

Nefs – Allahovo biće

Allahovo lice

Allahovo svojstvo moći

Četvrto: Omer b. Abdulaziz zabranjuje klanjanje na kaburima

Peto: Omerovo poimanje imana

Šesto: Vjerovanje u Sudnji dan

Kazna i nagrada u kaburu

Vjerovanje u povratak i silazak Gospodara radi suda

Mizan, vaga

Havd, Vrelo

Sirat

Džennet i Džehennem

Viđenje Allaha u Džennetu

Sedmo: Pridržavanje Kur'ana i sunneta i prakse pravovjernih halifa

Slijedenje Kur'ana i sunneta

Slijedenje prakse pravovjernih halifa

Pridržavanje onoga što je urođeno u čovjeku

Osmo: Odnos prema ashabima i njihovim međusobnim razilaženjima

Deveto: Odnos prema ehli-bejtu

KNJIGA III

ČETVRTA TEMA: ODNOS OMERA B. ABDULAZIZA PREMA HARIDŽIJAMA, ŠIJAMA, KADERIJAMA, MURDŽIJAMA I DŽEHMIJAMA

Prvo: Haridžije

Stav Omera b. Abdulaziza o pobuni haridžija protiv njega

Rasprava Omera b. Abdulaziza sa haridžijama

Razlozi borbe protiv haridžija

Vraćanje privatne svojine porodicama haridžija

Zarobljene haridžije ostaju u zatvoru dok se ne promijene nabolje

Drugo: Šiije

Treće: Kaderije u vrijeme Omera b. Abdulaziza

Definicija izraza kaderija

Nastanak kaderija u islamu

Slijed pojave različitih sekti u prvom hidžretskom vijeku do pojave kaderija

Odnos Omera b. Abdulaziza prema Gajlanu Dimiškiju

Stepeni kadera

Razlika između pojmova kadā i kader

Zadovoljstvo odredbom

Četvrto: Murdžije

Najvažnija pitanja u kojima se murdžije razilaze sa sunnijama

Peto: Džehmije

Najvažnija vjerovanja džehmija

Šesto: Mutezilije

Nastanak mutezilija i razlog ovog naziva

Sekta mutezilija

Uloga mutezilija u oživljavanju vjerovanja ranijih sekti

Pet temelja

**PETA TEMA: DRUŠTVENI, NAUČNI I DAVETSKI ANGAŽMAN
OMERA B. ABDULAZIZA**

Prvo: Društveni angažman

Pažnja prema svojoj djeci i porodici

Podučavanje svoje djece

Drugo: Abdulmelik b. Omer, kao primjer blagoslovljenog učinka
Omerovog odgoja

Ibadet i plakanje

Abdulmelikovo znanje i shvatanje

Abdulmelik podsjeća oca na smrt

Abdulmelikova postojanost u vjeri i snaga u zastupanju istine

Abdulmelikova bolest i smrt

Treće: Društveni život Omera b. Abdulaziza

Briga za popravak društva

Omer b. Abdulaziz podsjećao je ljude na ahiret

Ispravljanje pogrešnih shvatanja

Kritiziranje plemenske pristranosti

Omer b. Abdulaziz nije prihvatao da se pred njim stoji

Omer b. Abdulaziz poštovao je vrijedne ljude

Omer b. Abdulaziz i dječak u delegaciji

Siromašna Egipćanka žali se Omeru b. Abdulazizu

Otkupljivanje muslimana iz sužanjstva

Otplaćivanje dugova prezaduženih muslimana

Slijepi zatočenik kod Bizantinaca

Žena iz Iraka traži udio iz bejtul-mala za svoje kćeri

Oživljavanje sunneta dijeljenja

Pobrinuo se da siromašni ne moraju moliti za milostinju

Plaćanje vjenčanog dara imetkom iz bejtul-mala

Napori u zbližavanju muslimana iz različitih klasa

Osjećaj odgovornosti prema članovima društva

Finansijska briga o starim zimmijama koji nemaju imetka

Omer b. Abdulaziz je hranu sljedbenika Knjige

Omer b. Abdulaziz i pjesnici

Odnos Omera b. Abdulaziza sa Sabikom el-Berberijem

Pjesnik Dukin b. Redža i Omer b. Abdulaziz

Četvrto: Kako je Omer b. Abdulaziz utjecao na socijalne promjene

Primjernost

Postepenost

Razumijevanje ljudskih duša

Poredak prioriteta

Jasna vizija reformskog puta

Kur'an i sunnet i uputa pravovjernih halifa bili su mu temelji

Peto: Omer b. Abdulaziz i učenjaci

Bliskost sa halifom i podsticanje na to da ustraje na putu reformi

Savjetovanje Omera b. Abdulaziza i podsjećanje na odgovornost

Obnašanje različitih dužnosti i državnih službi

Šesto: Obrazovne ustanove u vrijeme Omera b. Abdulaziza i

emevijske države

Šamska škola

Medinska škola

Mekanska škola

Basrijska škola

Jemenska škola

Egipatska škola

Sjevernoafrička škola

Sedmo: Metoda tabiina u tefsiru Kur'ana časnog

Tefsir Kur'ana Kur'anom

Tefsir Kur'ana sunnetom

Tefsir Kur'ana riječima ashaba

Tefsir na osnovu arapskog jezika

Idžtihad

Osmo: Trud Omera b. Abdulaziza i tabiina u očuvanju sunneta

Metodologija Omera b. Abdulaziza u zapisivanju hadisa i sunneta

Plod ovog zapisivanja

Trud tabiina u službi časnog vjerovjesničkog sunneta

Deveto: Metode tabiina u duhovnom pročišćavanju i asketizmu na primjeru Hasana el-Basrija

Hasan el-Basri u vrijeme Omera b. Abdulaziza i emevijske države

Neke teme iz domena duhovnog odgoja i uzdizanja, kojima sa bavio Hasan el-Basri

Podsticanje na iskrenost, pokornost Allahu, popravljjanje odnosa među ljudima i kontemplaciju

Hasanova osuda nade u dug život i neodobravanje oholosti

Neke izreke Hasana el-Basrija na ovu temu

Učenici Hasana el-Basrija koji su poznati po ilmi-suluk

Hasan el-Basri i tvrdnja da je bio mutezilija

Pravedni imam u poimanju Hasana el-Basrija

Hasan el-Basri opisuje dunjaluk Omeru b. Abdulazizu

Stav Hasana el-Basrija o ustancima u njegovo vrijeme

Kako može zalutati narod među kojima je ovakav

Smrt Hasana el-Basrija

Deseto: Omer b. Abdulaziz, osvajanja i odustajanje od opsjedanja Konstantinopola

Jedanaesto: Važnost sveobuhvatne dave

Određivanje posebne službe koja se bavi davom

Podsticao je učenjake da šire znanje

Upućivanje ummeta na važnost znanja

Slanje produhovljenih učenjaka u Sjevernu Afriku

Kratke biografije tih ličnosti

Omerova davetska pisma kraljevima na Indijskom potkontinentu

Podsticanje nemuslimana da prime islam

Popravljanje statusa zimmija

ŠESTA TEMA: FINANSIJSKE REFORME U VRIJEME OMERA B. ABDULAZIZA

Prvo: Ekonomski ciljevi Omera b. Abdulaziza

Pravedna raspodjela dobara

Postizanje ekonomskog rasta i društvenog prosperiteta

Drugo: Sredstva Omera b. Abdulaziza za ostvarenje ekonomskih ciljeva države

Stvaranje održivog okruženja za razvoj

Usvajanje nove poljoprivredne politike

Treće: Finansijska politika Omera b. Abdulaziza u pogledu prihoda

Zekat

Džizja

Harač

Ušur

Petina ratnog plijena i fej'

Četvrto: Politika Omera b. Abdulaziza u domenu javne potrošnje

Racionalizacija državne potrošnje

SEDMA TEMA: INSTITUCIJA SUDSTVA U VRIJEME OMERA B. ABDULAZIZA I NEKA NJEGOVA FIKHKA MIŠLJENJA

Prvo: O sudstvu i svjedočenju

Osobine kadije

Blagost prema nezalicama i zabrana kažnjavanja u srdžbi

Greškom osloboditi krivca bolje je nego pretjerati u kažnjavanju

Zabrana postupanja po pretpostavci

Davanje poklona namjesnicima, emirima i službenicima hilafeta

Poništavanje presude ako je suprotna šerijatskim tekstovima

Ko izgubi povjerenu stvar, dužan je zakleti se da nije bio nemaran

Utjecaj nedostatka dokaza na presudu

Troškovi hranjenja zalutalog magarca

Dijete kojem se ne zna otac je slobodno i ne smatra se robom

Svjedočenje čovjeka u korist oca ili brata

Drugo: O krvarinama i odmazdi

Davanje izbora rođacima ubijenog da oprostite ili prihvate materijalnu naknadu (diju) ili da zahtijevaju izvršenje smrtne kazne

Čekanje da onaj koji ima pravo odluke u odmazdi odraste

Ako neki od rođaka oprostite, ne izvršava se odmazda

Ubistvo nakon uzimanja materijalne naknade

Ubistvo na pijaci

Ubistvo u gužvi

Treće: O krvarinama (dija)

Iznos krvarine

Krvarina za odsijecanje jezika

Krvarina za glas i grlo

Krvarina za muško spolovilo

Krvarina za povredu ženskih intimnih organa

Krvarina za nos

Krvarina za uho

Krvarina za nogu

Krvarina za ono što je između dvije obrve

Krvarina za razbijeno čelo

Krvarina za bradu

Krvarina za prste

Krvarina za nokat

Četvrto: Hudud – precizirane šerijatske kazne

Značaj izvršenja hududa

O tome da je zabranjeno odustati od izvršenja hududa kad dođe do imama

Slučaj kad nad jednom osobom treba izvršiti više od jedne kazne hududa

Smrtna kazna, amputacija i razapinjanje ne izvršavaju se bez dozvole halife

Da bi se za potvoru izvršila kazna hududa, uvjet je da potvoreni bude musliman

Ako otac potvori sina za blud, da li se izvršava hudud

Kazna za potvoru kršćanke udate za muslimana

Kada žena optuži čovjeka da ju je silovao

Amputacija ruke kradljivcu

Krađa iz kabura

Kazna za pijenje alkohola drugi put

Kazna za onog koji toči alkohol

Uništavanje posuda u kojima se drži alkoholno piće zajedno sa pićem

Postupanje u slučaju kada nemuslimani, koji alkohol smatraju dozvoljenim, unesu alkohol u muslimansku zemlju

Kazna za sihirbaza

Pokajanje murteda

Kako teče proces zahtijevanja pokajanja od murteda

Kazna za ženu koja napusti islam

Peto: O taziru – nepreciziranoj kazni

Najveći broj udaraca u kazni tazira

Nije dozvoljeno kažnjavati na temelju sumnje

Zabranjenost masakriranja

Šesto: Propisi o zatvorenicima

Požurivanje razmatranja slučaja zatvorenika

O brizi za potrebe zatvorenika

Poseban zatvor za žene

Sedmo: Propisi o džihadu

S koliko godina mladić može učestvovati u borbi

Kako se počinje borba protiv nemuslimana

Trajanje ribata – straže na linijama odbrane

Ako borac ima svoj imetak

Prodavanje konja neprijatelju

Otkup muslimanskih zarobljenika, makar i po velikoj cijeni

Otkup muškaraca, žena, robova i zimmija

Nije pohvalno ubijati zarobljenike

Osmo: O braku i razvodu

Udaja žene bez velija – staratelja

Kada dva velija udaju jednu štićenicu za dva čovjeka

Brak čovjeka sa ženom sa kojom je učinio blud

Brak sa ženom zatočenika

Brak sa ženom nestalog

Mehr razvedene prije odnosa sa mužem usljed njegove bolesti

Ako otac uvjetuje nešto za sebe pri udaji kćerke

Davanje razvoda u šali tretirat će se kao stvarni razvod

O onome ko se razvede pod prisilom

Ako čovjek dadne pola talaka

Ako se ženi dadne mogućnost da sama sebe razvede pa to i učini

Kada žena udata za nevjernika primi islam

Koliko se čeka odsutnog

OSMA TEMA: ADMINISTRATIVNI SISTEM U PRAKSI OMERA B. ABDULAZIZA, NJEGOVI POSLJEDNJI DANI I SMRT

Prvo: Omerovi najpoznatiji namjesnici

Džerrah b. Abdullah el-Hakemi, namjesnik Horasana i Sidžistana

Adi b. Ertaa el-Fezari, namjesnik Basre

Abdulhamid b. Abdurrahman b. Zejd b. Hattab, namjesnik Kufe

Omer b. Hubejra, namjesnik Džezire

Ebu Bekr Muhammed b. Amr b. Hazm, namjesnik Medine

Abdulaziz b. Abdullah b. Usejd el-Emevi, namjesnik Meke

Abdulmelik b. Rifa'a b. Halid b. Sabit el-Fehmi, namjesnik Egipta

Ismail b. Ubejdullah b. Ebu Muhadžir el-Mahzumi, namjesnik
Magriba

Semh b. Malik, namjesnik Endelusa

Drugo: Omer b. Abdulaziz nastojao je birati namjesnike i državne
službenike iz reda dobrih i poštenih ljudi

Treće: Lična kontrola nad administrativnim poslovima države

Četvrto: Planiranje u administraciji Omera b. Abdulaziza

Peto: Organizacija rada u administraciji Omera b. Abdulaziza

Šema uređenja države

Šesto: Zaštita od administrativne korupcije u vrijeme Omera b. Abdulaziza

Povećanje plata službenicima

Odlučno je sprečavao laž

Odbijanje poklona

Zabranio je pretjerano trošenje i rasipništvo

Namjesnicima i službenicima zabranio je da se bave trgovinom

Olakšavanje komunikacije između namjesnika i naroda

Traženje od namjesnika da snose odgovornost za stanje bejtul-mala

Peto: Centralizam i decentralizam u administraciji Omera b. Abdulaziza

h. Kelimeh. Kelimeh. Ke

Šesto: Princip fleksibilnosti u upravi Omera b. Abdulaziza

"Neka te to što te požurujem ne navede da odgodiš namaz izvan njegovog vremena"

"Nećeš otići dok ne prekineš post"

"Ne budi sitničav prema ljudima niti im stvaraj poteškoće i nevolje"

Fleksibilnost u dijalogu i razumijevanju

Intelektualna fleksibilnost

h. Kelimeh. Kelimeh. Ke

Sedmo: Važnost vremena u upravi Omera b. Abdulaziza

elimeh. Kelimeh. Kelime

Osmo: Princip raspodjele poslova u upravi Omera b. Abdulaziza

Deveto: Faktori uspjeha reformskog projekta Omera b. Abdulaziza

h. Kelimeh. Kelimeh. Ke

Deseto: Utjecaj pridržavanja propisa Kur'ana i sunneta na državu Omera b. Abdulaziza

elimeh. Kelimeh. Kelime

Jedanaesto: Praktični rezultati koji su se pokazali u državi Omera b. Abdulaziza kao rezultat suđenja po Allahovom zakonu

Namjesništvo i snaga

Sigurnost i stabilnost

h. Kelimeh. Kelimeh. Ke

Pobjeda i podrška

Čast i ponos

Bereket u životu i obilje ovosvjetskih blagodati u vrijeme Omera b. Abdulaziza

Širenje vrlina, suzbijanje poroka

Uputa i učvršćivanje

Trinaesto: Posljednji dani života Omera b. Abdulaziza

Posljednja hutba koju je održao Omer b. Abdulaziz

Trovanje

Omer b. Abdulaziz kupio je sebi mjesto svog ukopa

Savjet nasljedniku hilafeta Jezidu b. Abdulmeliku

Savjet Omera b. Abdulaziza koji je dao svojoj djeci

Oporuka onima koji ga budu gasulili i umotali u ćefine

Nije volio da mu smrt bude lahka

Njegovo stanje na izdisaju

Datum Omerove smrti

Imetak koji je iza sebe ostavio Omer b. Abdulaziz

Pohvale ljudi o Omeru b. Abdulazizu nakon njegove smrti

Kerameti za koje se navodi da su mu se desili prilikom umiranja

Elegije o Omeru b. Abdulazizu

POGLAVLJE X

ABDULMELIKOVI SINOVI JEZID I HIŠAM

TEMA PRVA: JEZID B. ABDULMELIK

Prvo: Jezidov život prije hilafeta

Drugo: Preuzimanje hilafeta

Narušavanje njegovog ugleda u historijskim djelima čestim spominjanjem robinja

Jezid b. Abdulmelik osvećuje se Fatimi bint Husejn b. Alija b. Ebu Talib

Između Jezida i Hišama, dvojice Abdulmelikovih sinova

Treće: Unutrašnje pobune za vrijeme Jezidove vladavine

Pobuna Jezida b. Muhelleba

Haridžijske pobune

Četvrto: Jezidova administrativna i finansijska politika

Jezidove najistaknutije upraviteljske osobine

Politika upravljanja provincijama

Najpoznatiji namjesnici

Financijska politika

Peto: Osvajanja za vrijeme vladavine Jezida b. Abdulmelika

Osvajanja u Transoksaniji

Osvajanja u Armeniji

Osvajanja u Bizantiji

Borbe na Sredozemnom moru

Osvajanja u Galiji

Smrt Jezida b. Abdulmelika

TEMA DRUGA: HIŠAM B. ABDULMELIK

Prvo: Ime, porijeklo i odrastanje

Drugo: Hišamova težnja za preuzimanjem vlasti

Treće: Hišamovo preuzimanje hilafeta

Četvrto: Hišamov privatni život

Hišamova škrtost

Optužba za konzumiranje alkohola

Hišamove pjesme

Primanje poklona

Neke Hišamove osobine

Peto: Hišamova djeca i odnos sa rodbinom

Odgoj djece

Njihovo učešće u državnim ratovima

Hišamov odnos sa Velidom b. Jezidom, prijestolonasljednikom

Hišamov odnos sa porodicom Mervana i ostalim Emevijama

Hišamova briga o svojim daidžama iz plemena Benu Mahzum

Šesto: Hišamov društveni život

Hišamov odnos prema podanicima

Hišamov odnos prema beduinskim delegacijama

"Obdaren je razumom, ali ne i ljepotom"

Hišam i njegova robinja

"Doista su vrline tvoga neprijatelja poput lančića na mome vratu,
koji neću skinuti sve do smrti"

"Preuzet ćeš tu obavezu milom ili silom!"

Hišam nije volio da mu ljube ruku

Hišam prisustvuje na dženazi Tavusa b. Kejsana

Borba protiv zalutalih pravaca koji su postojali za vrijeme njegove vladavine

Oprost pjesniku Kumejtu

Hišamova svakodnevica i društveni život

Hišamovo interesovanje za utrke

Hišamovo interesovanje za književno nasljedstvo drugih naroda

Hišamov odnos prema ehlul-kitabijama

Sedmo: Učenjaci za vrijeme vladavine Hišama b. Abdulmelika

Ata b. Ebu Rebah savjetuje Hišama

Halid b. Safvan sa Hišamom

Salim b. Abdullah b. Omer i Hišam b. Abdulmelik

Osmo: Imam Muhammed b. Šihab ez-Zuhri za vrijeme Hišamove vladavine i emevijske države

Zuhrijevo znanje i naučni put

Zuhrijeva inteligencija, pamćenje i izreke

Zuhrijeva darežljivost

Učenjaci su hvalili Zuhrija

Zuhrijevo širenje sunneta

Zuhri i Emevije

Klevete koje su šiije i orijentalisti upućivali imamu Zuhriju

Zuhrijeva smrt 124. h. g.

TREĆA TEMA: ADMINISTRATIVNI I FINANSIJSKI SISTEM ZA VRIJEME HIŠAMOVE VLADAVINE

Prvo: Administrativni sistem

Šam

Irak

Namjesnici Horasana i Transoksanije

Armenska i azerbejdžanska provincija

Džezira i grad Mosul

Hidžaska provincija

Egipat

Afrika

Andaluzija

Jemen

Jemama

Hišamov odnos sa namjesnicima

Drugo: Finansijski sistem

Poljoprivredno vlasništvo vraća se u prvobitno stanje u kojem se nalazilo prije vladavine Omera b. Abdulaziza

Za vrijeme vladavine Hišama b. Abdulmelika došlo je do pogoršanja stanja poljoprivrede

Izgradnja i sanacija puteva

Gradnja gradova, tvrđava, zidina i pijaca

Vojničke plate

Divan vakufa

ČETVRTA TEMA: POBUNE ZA VRIJEME VLADAVINE HIŠAMA B. ABDULMELIKA

Prvo: Pobuna Zejda b. Alije b. Husejna

Njegovo ime i porijeklo

Šejhovi Zejda b. Alije

Odbacivanje tvrdnje da je Zejd b. Alija bio učenik mutezilije Vasila b. Ataa

Odnosi između Džafera es-Sadika i Zejda b. Alije

Drugo: Uzroci pobune Zejda b. Alije

Treće: Davanje prisege i Zejdova pogibija

Abdullah b. Hasan b. Hasan b. Alija b. Ebu Talib

Davud b. Alija savjetuje Zejda

Selema b. Kuhejl

Otcjepljenje šiija rafidija od vojske Zejda b. Alije i njihova izdaja

Zejdova pogibija

Četvrto: Razlozi neuspjeha Zejdove pobune

Sigurnosni organi emevijske države

Prevara rafidija i njihova izdaja Zejda

Strah i kukavičluk stanovnika Kufe

Šamski vojnici

Užurbanost u realizaciji pobune

Abbasijski poziv

Skupina šiija imamija odbila je podržati Zejda

Peto: Stav učenjaka o Zejdovoj pobuni

Šesto: Utjecaj Zejdovog ubistva na emevijsku državu

Sedmo: Pobuna Berbera u Africi

**PETA TEMA: OSVAJANJA ZA VRIJEME VLADAVINE HIŠAMA B.
ABDULMELIKA**

Prvo: Zapadni front

U Bizantiji

Na moru

U Andaluziji: bitka Balatuš-šuheda, 141. h. g.

Drugo: Istočni front

Armenija

Transoksanija

Područje doline Inda (tj. Pakistana)

Treće: Pouke i poruke iz osvajanja

Učešće žena u borbi

Želja vojskovođa i vojnika za pogibijom na Allahovom putu

Princip šure u Hišamovoj vojnoj upravi

Izviđači za vrijeme vladavine Hišama b. Abdulmelika

Briga o kopnenim granicama

Briga o pomorskim granicama

Kulturni utjecaj osvajanja na Hišamovu vladavinu

Četvrto: Smrt Hišama b. Abdulmelika i početak raspada države

Hišamova oporuka sinovima

Uzrok Hišamove smrti

Hišamova životna dob

Početak raspada emevijske države

POGLAVLJE XI

PAD EMEVIJSKE DRŽAVE

PRVA TEMA: VLADAVINA VELIDA B. JEZIDA B. ABDULMELIKA

Prvo: Vladavina Velida b. Jezida b. Abdulmelika

Drugo: Velidova briga o državnim pitanjima

Podizanje nivoa državnih usluga

Povisivanje plate stanovnicima čija su imena bila zavedena u evidenciju za prihode

Treća odluka koju je Velid donio s ciljem poboljšanja životnog standarda stanovnika Šama

Briga o državnim vojnim potrebama

Treće: Administrativne promjene

Imena Velidovih uposlenika

Uposlenici u divanima i u palači, u prijestolnici

Provincijski suci

Učenjaci za vrijeme vladavine Velida b. Jezida

Četvrto: Velid za prijestolonasljednike imenuje svoje sinove Hakema i Osmana

Peto: Velidovi osvetnički potezi

Šesto: Osnovni faktori koji su djelovali u osvetničkom pokretu Velida b. Jezida

Emevije

Jemenci

Kaderije

Sedmo: Preuzimanje prijestolnice i ubistvo Velida b. Jezida

Plan za preuzimanje vlasti

Slanje vojske Velidu b. Jezidu

Razgovor između halife i pobunjenika

Ubistvo halife Velida b. Jezida, 126. h. g.

Posljedice Velidovog ubistva

Velid nije bio heretik ni nevjernik

DRUGA TEMA: JEZID B. VELID B. ABDULMELIK

Prvo: Jezidov sistem vladanja

Drugo: Podjela funkcija svojim pristalicama i pridobijanje protivnika

Abdulaziz b. Hadždžadž b. Abdulmelik

Mensur b. Džumhur

Jezid b. Akkar el-Kelbi i Velid b. Mes'ad el-Kelbi

Kutn, sluga Jezida b. Velida

Jezid b. Anbesa es-Sekseki

Sabit b. Sulejman b. Sa'd el-Hušeni

Mervan b. Muhammed

Položaj učenjaka kod Jezida

Treće: Jezidove izreke i njegova smrt

TREĆA TEMA: IBRAHIM B. VELID

**ČETVRTA TEMA: MERVAN B. MUHAMMED, POSLJEDNJI
EMEVIJSKI HALIFA, 127. H. G.**

Prvo: Vojne vještine Mervana b. Muhammeda

Drugo: Mervanov hilafet

Treće: Pobune u Šamu i Iraku i pobuna haridžije Ebu Hamze u
Hidžazu

Pobuna stanovnika Homsa, 127. h. g.

Pobuna Palestinaca, 127. h. g.

Pobuna u Iraku: Dahhak b. Kajs eš-Šejbani

Haridžije u Hidžazu, 128. h. g.

Haridžija Ebu Hamza u Hidžazu, 128. h. g.

Pobuna Abdullaha b. Muavije b. Abdullaha b. Džafera b. Ebu
Taliba

Pobuna Abdullaha b. Omera b. Abdulaziza

Pobuna Sulejmana b. Hišama b. Abdulmelika, 127. h. g.

PETA TEMA: ABBASIJSKI POZIV I PAD EMEVIJSKE DRŽAVE

Prvo: Historijski korijeni Abbasija

Abbas b. Abdulmuttalib b. Hišam

Abdullah b. Abbas, radijallahu anhuma

Alija b. Abdullah b. Abbas b. Abdulmuttalib, pobožni imam, Ebu Muhammed el-Hašimi el-Medeni es-Sedždžad

Muhammed b. Alija b. Abbas

Drugo: Abbasijski projekat u fazi tajnosti

Vodstvo

Organizaciona struktura

Šematska dimenzija i poimanje realnosti i vizije Muhammeda b.

Alija el-Abbasija

Liderska uloga Humejme i značaj arapskog elementa u organizacionoj strukturi

Najvažniji principi abbasijskog poziva i ciljana kategorija

Pravna referenca abbasijskog poziva

Ozbiljno odstupanje od principa poziva i reakcija Muhammeda b.

Alije b. Abbasa

Treće: Proglašenje abbasijske revolucije

Ebu Muslim el-Hurasani

Nasr b. Sejjar nastoji uništiti abbasijski poziv

Ebu Muslim preuzima Horasan

Četvrto: Imenovanje Kahtabe et-Taija za vojskovođu horasanske vojske koja se zaputila ka Iraku

Eliminacije u Horasanu

Neprekidna komunikacija između tri centra revolucije

Vojska Kahtabe et-Taija ulazi u Irak

Ebu Selema el-Hallal preuzima upravu

Peto: Proglašenje abbasijske države

Šesto: Abbasije odnose pobjedu nad Emevijama u bitki kod Zaba, 132. h. g.

Opsada Vasita i ubistvo Ibn Hubejre

Pad Basre

Sedmo: Ubistvo Mervana b. Muhammeda, posljednjeg emevijskog halife, 132. h. g.

ŠESTA TEMA: PAD EMEVIJSKE DINASTIJE

Prvo: Kontrarevolucija protiv reformatorskog projekta Omera b. Abdulaziza

Drugo: Nepravda

Treće: Arogancija i prepuštanje porocima i užicima

Četvrto: Onemogućavanje principa šure

Peto: Sistem nasljeđivanja vlasti

Šesto: Pobuna protiv emevijske vladavine

Pobuna Husejna b. Alije, radijallahu anhu

Pobuna Zejda b. Alije b. Husejna

Haridžije

Sedmo: Nacionalizam

Osmo: Mevali, šticienici, posluga, saveznici, odnosno nearapi

Prvi sloj štíćenika

Drugi sloj štíćenika

Treći sloj štíćenika

Deveto: Neuspjeh Emevija u stvaranju kulturnog toka

Deseto: Razdor među članovima vladajuće porodice

Jedanaesto: Neuspjeh Emevija u stvaranju disciplinirane vojske, povezane s državom i posvećene njenim interesima, te sposobne da brani njenu legitimnost

Dvanaesto: Neuspjeh Mervana b. Muhammeda u spašavanju emevijske vlasti

Nelegitimnost Mervana b. Muhammeda

Premještanje prijestolnice u Harran

Mervan b. Muhammed nije uspio uspostaviti snažnu centraliziranu vladu

Potcjenjivanje protivnika u Horasanu

Autokratizam u donošenju odluka

Udaljavanje saveznika, a približavanje neprijatelja

Nije koristio novac i politiku kao sredstvo za uništenje svojih protivnika

Opasnost novotarija džehmijskog pravca na emevijsku državu

Gubitak kontrole

Zanemarivanje alternative

Nedostatak međusobnog povjerenja i prezir naroda prema njemu

Stanovnici Šama izdaju Mervana u bitki kod Zaba

Trinaesto: Abbasijski pokret

Upozorenja na pojedina djela koja iskrivljuju povijest ranog islama

El-Imametu ves-sijasa

Nehdžul-belaga

Djelo El-Agani, autora Isfahanija

Jakubijeva povijest

Djelo Murudžuz-zehebi ve meadinul-dževher, autora El-Mesudija

Orijentalizam i islamska povijest

ZAKLJUČAK

LITERATURA